

Działania UE na rzecz pokoju i bezpieczeństwa

Proces integracji europejskiej zapoczątkował nowy okres pokoju i stabilności, niespotykany wcześniej w historii Europy. Stworzenie ścisłych powiązań gospodarczych i politycznych między państwami europejskimi sprawiło, że wizja konfliktu zbrojnego w Europie na dużą skalę została skutecznie oddalona.

Unia Europejska (UE) licząca 28 państw i ponad 500 mln osób, jest obecnie jednym z najważniejszych aktorów globalnych. Występujące w wyniku postępującego procesu globalizacji współzależności między UE a innymi częściami świata, sprawiają, że wzajemne oddziaływanie na sytuację społeczno-gospodarczą jest większy niż kiedykolwiek. Współczesny świat oferuje wiele nowych możliwości, ale niesie także poważniejsze niż dotąd zagrożenia.¹ Sprostanie im jest możliwe dzięki wspólnym, jednomyślnym działaniom 28 państw członkowskich w ramach ukształtowanej wspólnej polityki zagranicznej oraz bezpieczeństwa.

Wagę polityki zagranicznej i bezpieczeństwa wzmocniono w traktacie lizbońskim z 2009 roku poprzez utworzenie:

- stanowiska Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,
- Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) – unijnego korpusu dyplomatycznego.

Celem unijnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa jest:

- chronienie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego,
- wspieranie współpracy międzynarodowej
- krzewienie i umacnianie demokracji i praworządności oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód.²

² http://europa.eu/pol/cfsp/index_pl.htm

Europejska agenda bezpieczeństwa

Komisja Europejska pod koniec kwietnia przyjęła nową strategię bezpieczeństwa wewnętrznego Unii priorytetowe dla Unii zagrożenia:

- **terroryzm i radykalizacja** (ataki terrorystyczne w UE uwidocznily potrzebę zdecydowanej wspólnej reakcji ze strony UE, w szczególności wobec zjawiska powracających zagranicznych bojowników),
- **zorganizowaną przestępczość transgraniczną** (przestępcy zorganizowani wykorzystują luki w egzekwowaniu prawa i prowadzeniu działań ponad granicami, a sieci przestępczości zorganizowanej zasilają i finansują także działalność terrorystyczną, co świadczy o pilnej potrzebie zajęcia się tym problemem),
- **cyberprzestępczość** (coraz więcej danych osobowych przechowywane są w postaci cyfrowej, dlatego cyberprzestępczość narusza bezpieczeństwo osobiste i prywatność, a przestępcy wykorzystują nowoczesne technologie do celów nielegalnego handlu narkotykami i bronią. Usprawnienie działań organów ścigania i organów sądowych wobec cyberprzestępczości jest priorytetem Europejskiej agendy bezpieczeństwa).

W nowej strategii szczególną uwagę skoncentrowano na współpracy pomiędzy państwami członkowskimi z wykorzystaniem narzędzi i instytucji, którymi dysponuje UE (wyspecjalizowanych agencji, kanałów komunikacji oraz systemów wymiany informacji). Komisja Europejska postuluje zwiększenie roli istniejących instrumentów, takich jak System Wymiany Informacji Schengen czy możliwość wymiany informacji o DNA. W szczególności przedmiotem agendy:

- ułatwienie wymiany informacji między organami ścigania i agencjami UE (rozbudowa systemu informacyjnego Schengen <SIS> oraz europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych <ECRIS>)
- zintensyfikowanie operacyjnej współpracy policyjnej (promowanie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych <JIT> oraz szersze wykorzystanie Europolu i Eurojustu),
- promowanie szkoleń i współfinansowania w dziedzinie bezpieczeństwa na szczeblu UE (dostosowanie Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego do priorytetów określonych w agendzie bezpieczeństwa oraz zwiększenie możliwości Europejskiego

Kolegium Policyjnego CEPOL w zakresie przygotowywania oficerów policji do skutecznej współpracy).³

Europejska agenda bezpieczeństwa wskazuje, że w zakresie współpracy na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego Unia Europejska będzie koncentrować się na zwiększeniu kooperacji instytucji pochodzących z różnych państw - zwłaszcza w zakresie przekazywania informacji, w tym danych osobowych przy uwzględnieniu kwestii związanych z ochroną praw podstawowych.⁴

Misje pokojowe i środki interwencji

UE odgrywa istotną rolę w rozwiązywaniu wielu problemów o zasięgu międzynarodowym, począwszy od monitorowania programu jądrowego Iranu oraz przywracania równowagi w Somalii po walkę z globalnym ociepleniem.

UE angażuje się także w prowadzenie misji pokojowych w regionach dotkniętych konfliktem zbrojnym. W 2008 roku UE wysłała obserwatorów w celu monitorowania sytuacji w Gruzji i udzieliła pomocy humanitarnej osobom przesiedlonym w wyniku konfliktu. Funkcjonariusze policji i wymiaru sprawiedliwości pomagają także w utrzymaniu porządku publicznego w Kosowie.

Do realizacji poszczególnych zadań doraźne wojska udostępniają państwa członkowskie, gdyż UE nie posiada własnej stałej armii. Wojska mogą być udostępnione do realizacji następujących celów:

- wspólne operacje rozbrojeniowe,
- misje humanitarne i ratunkowe,
- doradztwo wojskowe i pomoc wojskowa,
- zapobieganie konfliktom i operacje pokojowe,
- zarządzanie kryzysowe.

Od 2003 roku Unia przeprowadziła około 30 misji cywilnych i operacji wojskowych na trzech kontynentach, które zostały podjęte w odpowiedzi na różne sytuacje kryzysowe, m.in.:

- operacje budowania pokoju w dotkniętej tsunami Indonezji,
- ochrona uchodźców w Mali i w Republice Środkowej Afryki,
- walka z piratami u wybrzeży Somalii i Rogu Afryki.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4867_pl.htm?locale=FR

⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/basic-documents/docs/eu_agenda_on_security_en.pdf

Wzmocnieniu roli Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa służyło także wprowadzenie w styczniu 2007 roku możliwości prowadzenia operacji szybkiego reagowania przy pomocy równolegle działających dwóch grup bojowych. Każda z nich, składająca się z 1500 żołnierzy jest przeznaczona do prowadzenia jednej operacji. Jeżeli tylko zaistniałaby taka konieczność, UE może rozpocząć dwie operacje niemal jednocześnie. Decyzje dotyczące rozpoczęcia takich działań podejmowane są przez ministrów państw UE na posiedzeniach Rady UE.

UE wspiera również sąsiadujące z nią kraje, stojące obliczu konfliktu lub kryzysu. Jest największym dawcą pomocy dla ofiar kryzysu w **Syrii** oraz wspiera Libię, znajdującą się obecnie w trudnej sytuacji politycznej. Unia stale propaguje międzynarodowe działania na rzecz pokoju na Bliskim Wschodzie, opowiadając się za znalezieniem rozwiązania zakładającego współistnienie dwóch państw, palestyńskiego i izraelskiego. W związku z tym UE, ONZ, USA i Rosją (tzw. kwartet bliskowschodni) zachęcają obydwie strony do osiągnięcia porozumienia oraz współpracują z partnerami regionalnymi w celu wypracowanie pokojowego rozwiązania konfliktu.

Jednym z ważniejszych problemów międzynarodowych w ostatnich latach był irański program jądrowy. Jego rozwiązanie było możliwe dzięki porozumieniu zawartemu z przedstawicielami społeczności międzynarodowej, co należy postrzegać jako wyraz uznania dla wiodącej roli UE w rozmowach pokojowych, prowadzonych w imieniu społeczności międzynarodowej.⁵

Źródło:

http://europa.eu/pol/cfsp/index_pl.htm

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/basic-documents/docs/eu_agenda_on_security_en.pdf

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4867_pl.htm?locale=FR

Przygotował:

Punkt Informacji Europejskiej

Europe Direct – Poznań

przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

tel. 61 8521670

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

⁵ http://europa.eu/pol/cfsp/index_pl.htm